อุปลักษณ์ชีวิตในบทบันทึกชีวิตของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล*

Life Metaphor in Seksan Prasoetkun's Life Diary

ภัทราภรณ์ ละมุล[1]/ Phattharaporn Lamun[1]

---

[1]ครูผู้ช่วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

[1] Phutthaisong School, The Secondary Educational Service Area Office 32

Buri Ram 31120, Thailand

Email: phattha20@gmail.com

Abstract

This article aimed to present conceptual metaphor related to a life as appeared in the diary of life of Seksan Prasoetkun, taken from his 9 diaries. Linguistic concept of metaphor as propounded by Lakoff and Johnson was adopted for a study. The finding of research indicated that there were 13 conceptual metaphors of life as follows: life is food, life is song, life is human being, life is performance, life is travel, life is competition or sport, life is fighting or war, life is university, life is train, life is ocean, life is vegetable, life is document, and life is enclosed area.

Keywords: metaphor, conceptual metaphor, cognitive linguistic, Seksan Prasoetkun

---

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่อง "มโนอุปลักษณ์ชีวิตในบทบันทึกชีวิตของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล" หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตีพิมพ์หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว และไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปของบทความมาก่อน

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนออุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตที่ปรากฏในบทบันทึกชีวิตของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล จากหนังสือประเภทบทบันทึกของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล จำนวน 9 เล่ม โดยใช้แนวคิดอุปลักษณ์ทางภาษาศาสตร์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 2003) ผลการวิจัยพบผลการศึกษาพบมโนอุปลักษณ์ชีวิตทั้งหมด 13 มโนอุปลักษณ์ ได้แก่ 1. มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ อาหาร] 2. [ชีวิต คือ บทเพลง] 3. [ชีวิต คือ มนุษย์] 4. [ชีวิต คือ การแสดง] 5. [ชีวิต คือ การเดินทาง] 6. [ชีวิต คือ การแข่งขัน / กีฬา] 7. [ชีวิต คือ การต่อสู้/การทำสงคราม] 8. [ชีวิต คือ มหาวิทยาลัย] 9. [ชีวิต คือ รถไฟ] 10. [ชีวิต คือ ทะเล] 11. [ชีวิต คือ พืช] 12. [ชีวิต คือ เอกสาร] และ 13. [ชีวิต คือ พื้นที่ปิดล้อม]

คำสำคัญ: อุปลักษณ์, มโนอุปลักษณ์, ภาษาศาสตร์ปริชาน, เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

บทนำ

“ชีวิตยังงอกงาม”
“บทเรียนชีวิต”
“เมื่อชีวิตมาถึงจุดที่เห็นโลกไร้แก่นสาร”
“สมรภูมิชีวิต”

ถ้อยคำข้างต้นเป็นข้อความบางส่วนที่พบในหนังสือของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล จะเห็นว่าผู้ใช้ภาษาอาศัยคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งมากล่าวถึง/อธิบาย/ทำความเข้าใจอีกสิ่งหนึ่ง เช่น “ชีวิตยังงอกงาม”อาศัยคุณสมบัติของพืชมากล่าวถึงชีวิต ดังเห็นได้จากคำว่า “งอกงาม” ข้อความ“บทเรียนชีวิต” อาศัยประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษามาทำความเข้าใจชีวิต ดังเห็นได้จากคำว่า “บทเรียน” ข้อความ“เมื่อชีวิตมาถึงจุดที่เห็นโลกไร้แก่นสาร” อาศัยประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางมาทำความเข้าใจชีวิต ดังเห็นได้จากคำว่า “มาถึง” และ “สมรภูมิชีวิต” ผู้ใช้ภาษาสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตผ่านมโนทัศน์เกี่ยวกับการต่อสู้ การทำสงคราม ดังเห็นได้จากคำว่า “สมรภูมิ”

ตัวอย่างการใช้ภาษาดังกล่าวพบมากในหนังสือประเภทบทบันทึกชีวิตของ

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล เมื่อผู้เขียนจะกล่าวถึงชีวิตซึ่งเป็นนามธรรม ซับซ้อน และอธิบายยาก ก็มักนำเอาคุณสมบัติ หรือประสบการณ์ของสิ่งอื่นที่เป็นรูปธรรมกว่า หรือเข้าใจได้ง่ายกว่ามากล่าวถึงแทน เช่น พืช การศึกษา การเดินทาง การทำสงครามเพื่อสะท้อน มโนทัศน์ว่า ชีวิตมีการเจริญเติบโต ชีวิตต้องมีการเรียนรู้ ชีวิตมีการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง และชีวิตมีการต่อสู้กับศัตรูหรืออันตรายต่าง ๆ กระบวนการทางภาษาเช่นนี้นักภาษาศาสตร์ปริชานเรียกว่า**อุปลักษณ์ (metaphor)**

อุปลักษณ์ เป็นกระบวนทางปริชานที่สะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา กล่าวคือ เมื่อมนุษย์มีมุมมองหรือวิธีคิดต่อสรรพสิ่งเช่นไร ย่อมมีพฤติกรรมรวมถึงการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับวิธีคิดนั้น ๆ โดยทั่วไปเราจะทำความเข้าใจสิ่งที่ไม่คุ้นเคยหรือเข้าใจได้ยาก ผ่านสิ่งที่รับรู้ ได้ง่ายกว่าผ่านสิ่งที่จับต้องได้ มองเห็นเชิงกายภาพได้ชัดเจนกว่า (Lakoff and Johnson, 2003) และ เรียกอุปลักษณ์ที่ปรากฏในภาษาว่า **ถ้อยคำอุปลักษณ์** (metaphorical expression) และเรียก อุปลักษณ์ในระบบคิดว่า **มโนอุปลักษณ์** (conceptual metaphor) (Phanphothong, 2013: 103) วรรณกรรมของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ปรากฏมโนอุปลักษณ์จำนวนมาก และหลากหลายเช่น

“เราปล่อยใจให้ล่องลอยไปตามเสียงคลื่น”สะท้อนมโนอุปลักษณ์ **[ใจคือเรือ]**

“จู่ ๆ ทั้งฝน ลม และคลื่นก็รุมล้อมเข้ามาประชาทัณฑ์”สะท้อนมโนอุปลักษณ์ **[ฝน ลม คลื่นคือมนุษย์]**

“มันทำให้ผมชี้นำตัวเองด้วยอารมณ์แทนที่จะเป็นเหตุผล หรืออย่างดีที่สุด ก็กำหนดยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยฟีลลิ่งล้วน ๆ” สะท้อนมโนอุปลักษณ์ **[ชีวิต คือ การทำสงคราม]**

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่าเสกสรรค์ ประเสริฐกุล เป็นผู้ที่มีความโดดเด่นในการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบ ถ่ายโยงความหมายจากสิ่งหนึ่งไปยังสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะอุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตที่ปรากฏมากกว่าอุปลักษณ์อื่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเสกสรรค์ ประเสริฐกุล เป็นผู้หนึ่งที่ผ่านประสบการณ์การการใช้ชีวิตที่หลากหลาย เข้มข้น งานเขียนของเขาจึงมีความโดดเด่นในเรื่องของการสะท้อนมุมมองชีวิตและจิตวิญญาณ จนได้รับรางวัลศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ในปี พ.ศ. 2552 นอกจากนี้ผลงานบทบันทึกชีวิตบางส่วนของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ยังได้รับการคัดเลือกนำมารวมเล่มเป็น “บทบันทึกคัดสรร พ.ศ. 2522-2539” ซึ่งคณะวิจัยหนังสือดีวิทยาศาสตร์ โดยการสนับสนุนด้านเงินทุนวิจัยจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ประกาศให้หนังสือเล่มนี้เป็น 1 ใน 100 หนังสือดีที่เด็กและเยาวชนควรอ่าน นอกจากนี้ ภาษาของของเขายังมีอิทธิพลต่อวงการ

นักเขียนนักวิชาการ นักแต่งเพลงลูกทุ่ง นักหนังสือพิมพ์ อีกมาก (Triwiset, 2017: 11-38)

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงสนใจศึกษามโนอุปลักษณ์ชีวิตในวรรณกรรมของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อแวดวงวิชาการ ว่ามีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตอย่างไรบ้าง

กรอบแนวคิด: ภาษาศาสตร์ปริชาน,อุปลักษณ์,อุปลักษณ์ชีวิต

ภาษาศาสตร์ปริชาน

Sathitdetkunchorn (2008: 11) กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive linguistics) ว่าภาษาเป็นภาพสะท้อนของความนึกคิดและเป็นกระบวนการประมวลผลความคิดมนุษย์ ซึ่งรับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ในการรับรู้เกี่ยวกับโลกประสบการณ์การใช้ภาษา เช่น ถ้าหากกล่าวว่า “รถชนต้นไม้” เราจะมีภาพเกิดในความคิดอาจเป็นภาพของรถซึ่งเป็นรถคันใหญ่หรืออื่น ๆ ตามที่เรามีประสบการณ์

เลคอฟฟ และ จอห์นสัน (lakoff and Johnson. 1980; cited in Wongsri, 2004: 16) ได้กล่าวถึงอรรถศาสตร์ปริชานว่ามีแนวคิดสอดคล้องกับภาษาศาสตร์ปริชาน ซึ่งเชื่อว่าความหมายเกี่ยวข้องกับจิตใจและประสบการณ์ของมนุษย์ กล่าวคือ ความหมายมีความเชื่อมโยงกับโครงสร้างมโนทัศน์ซึ่งสร้างจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ เราเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยการสร้างมโนทัศน์ แต่มโนทัศน์จะมีความหมายก็ต่อเมื่อสัมพันธ์กับประสบการณ์ เนื่องจากประสบการณ์มีความหมายต่อมนุษย์โดยตรง

ภาษาศาสตร์ปริชานมีแนวคิดหลักว่า ภาษาเป็นภาพสะท้อนความนึกคิด ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ อรรถศาสตร์ปริชาน จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความหมายของภาษาที่สื่อออกมาเป็นถ้อยคำว่าถ้อยคำนั้น ๆ แสดงให้เห็นถึงระบบวิธีคิดและประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษา

อุปลักษณ์

คำว่า อุปลักษณ์ มีความหมายแตกต่างกันในทางวรรณคดีและทางภาษาศาสตร์ กล่าวคือ ในทางวรรณคดี อุปลักษณ์ หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งหนึ่ง โดยที่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกันนั้นมีความหมายเป็นสิ่งเดียวกัน โดยใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” ในการแสดงการเปรียบ เช่น “เธอคือดวงใจของฉัน” “ขอเป็นเกือกทองรองบาทา ไปจนกว่าชีวันจะบรรลัย”ตัวอย่างดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่มีการประดิษฐ์ภาษาในเชิงวรรณศิลป์

แต่ในทางภาษาศาสตร์ปริชาน อุปลักษณ์มิใช่เครื่องมือทางวรรณศิลป์ แต่เป็นการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติโดยที่ผู้ใช้ภาษาอาจไม่รู้ตัวว่ากำลังใช้ภาษาแสดงมโนทัศน์บางอย่างอยู่ (Phonpradapphet, 2017: 65) เป็นการเปรียบเทียบ หรือทำความเข้าใจบางสิ่งผ่านประสบการณ์ของบางสิ่งซึ่งอยู่ต่างวงความหมายกัน และบางครั้งอาจไม่ปรากฏคำแสดงการเปรียบ

Phanphothong (1999) อธิบายตามแนวคิดของ Lakoff และ Johnson (2003) ว่าอุปลักษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ อุปลักษณ์ในทางวรรณคดี กับอุปลักษณ์ในทางภาษาศาสตร์ โดยในทางวรรณคดี อุปลักษณ์จัดเป็นภาพพจน์ประเภทหนึ่ง (figure of speech) เป็นการเปรียบเทียบสองสิ่งโดยมีคำเชื่อม เป็น หรือ คือ หากเป็นการเปรียบเหมือนจะเรียกว่าอุปมา แต่ในทางภาษาศาสตร์ อุปลักษณ์เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนของสองสิ่ง โดยทั้งสองสิ่งนี้ต้องเป็นสมาชิกของต่างกลุ่มความหมายกัน ซึ่งสิ่งที่นำมาเป็นแบบในการเปรียบเทียบเรียกว่า “แบบเปรียบ” (source domain) และสิ่งที่เป็น เป้าหมายในการเปรียบเทียบเรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบ” (target domain) เช่น มาลีเป็นน้ำแข็งขั้วโลก หมายความว่า มาลีเย็นชามากราวกับน้ำแข็งขั้วโลก โดยที่ “มาลี” และ “น้ำแข็งขั้วโลก” อยู่คนละกลุ่มความหมายกัน

Pattarakup (2010: 111) กล่าวว่าตามแนวคิดที่เลคอฟฟ์และจอห์นสันเสนอนั้น อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเครื่องมือทางวาทศิลป์เพื่อประดับตกแต่งคำประพันธ์หรือการใช้ภาษาชั้นสูงเท่านั้น แต่อุปลักษณ์ปรากฏอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน คนทั่วไปมักใช้โดยไม่ทันตระหนัก นอกจากนี้เลคอฟฟ์และจอห์นสันยังเสนอว่าอุปลักษณ์มี 2 ส่วนที่สัมพันธ์กันคือ รูปภาษาแสดงอุปลักษณ์หรือถ้อยคำอุปลักษณ์และมโนอุปลักษณ์

Tawichai กล่าวว่า (2006) อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบความคิดของมนุษย์ และเกิดขึ้นกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันนั้นอยู่ในรูปของการเปรียบเทียบซึ่งสัมพันธ์กับระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา การใช้ภาษาที่อยู่ในรูปของอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นธรรมชาติและได้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ใช้ภาษา

สรุปได้ว่าอุปลักษณ์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปริชาน (Cognition) กล่าวคือ อุปลักษณ์เป็นผลผลิตของระบบคิด และระบบภาษา และการรับรู้ของเรา ถ้อยคำภาษาที่แสดงออกสะท้อนให้เห็นการคิด การมองโลก การศึกษาอุปลักษณ์จึงช่วยให้เราสามารถย้อนกลับไปดูระบบวิธีคิดหรือมโนทัศน์ของเราได้

อุปลักษณ์ชีวิต

ชีวิต ในความหมายตามพจนานุกรม หมายถึง ความเป็น, ตรงข้ามกับความตาย **อุปลักษณ์ชีวิต** (Life metaphors) หมายถึง คือ อุปลักษณ์ที่ *"สิ่งที่ถูกเปรียบ"* (target domain) ซึ่งได้แก่ ชีวิต อันหมายถึง การมีลมหายใจของมนุษย์ การแสดงพฤติกรรมการกระทำ ๆ ของมนุษย์ ถูกทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับ *"แบบเปรียบ"* (Source domain) ซึ่งอยู่ในวงความหมายอื่น แต่มีคุณสมบัติบางอย่างคล้ายกัน โดยส่วนใหญ่แบบเปรียบนั้นมักมีความซับซ้อนน้อยกว่าเข้าใจได้ง่ายกว่า

มโนอุปลักษณ์ชีวิต คือ อุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตที่สะท้อนให้เห็นผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ทั้งหมด

บทความนี้ใช้เครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม **[ ]** กำกับข้อความที่แสดงอุปลักษณ์ในระบบคิดของ ผู้ใช้ภาษาที่ได้มาจากประสบการณ์ การเรียนรู้ในสังคม และจะแสดงการถ่ายโยงความหมาย หรือคุณสมบัติ ระหว่าง "แบบเปรียบ" (source domain) กับ "สิ่งที่ถูกเปรียบ" (target domain) ข้อความตัวหนาคือประโยคที่เป็นถ้อยคำอุปลักษณ์ ส่วนข้อความขีดเส้นใต้คือคำศัพท์ในวงความหมายต้นทางหรือแบบเปรียบ

อุปลักษณ์ชีวิตในบทบันทึกชีวิตเสกสรรค์ ประเสริฐกุล

จากการศึกษาบทบันทึกชีวิตของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุลจากหนังสือประเภทบทบันทึกจำนวน 9 เล่ม พบมโนอุปลักษณ์ชีวิตที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ทั้งหมด 13 มโนอุปลักษณ์ ได้แก่ 1. มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ อาหาร] 2. [ชีวิต คือ บทเพลง] 3. [ชีวิต คือ มนุษย์] 4. [ชีวิต คือ การแสดง] 5. [ชีวิต คือ การเดินทาง] 6. [ชีวิต คือ การแข่งขัน / กีฬา] 7. [ชีวิต คือ การต่อสู้/การทำสงคราม] 8.[ชีวิต คือ มหาวิทยาลัย] 9. [ชีวิต คือ รถไฟ] 10. [ชีวิต คือ ทะเล] 11. [ชีวิต คือ พืช] 12. [ชีวิต คือ เอกสาร] และ 13. [ชีวิต คือ พื้นที่ปิดล้อม] ดังจะนำเสนอการวิเคราะห์ต่อไปนี้

1. [ชีวิต คือ อาหาร]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ อาหาร เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ "อาหาร" ไปยัง "ชีวิต" ดังเห็นได้จากถ้อยคำอุปลักษณ์ต่อไปนี้

(1) "สิ่งที่ผู้มั่งคั่งเอามาทิ้งไว้บนเทือกเขาหิมาลัยเพื่อแลกกับ**<u>รสชาติ</u>ของชีวิต** กลายเป็นของล้ำค่าสำหรับคนท้องถิ่นที่ขาดแคลน"

(2) "ในฐานะที่เป็นดาวเคราะห์ซึ่งเกิดมาจากเปลวเพลิง โลกคงต้องใช้เวลานาน

พอสมควรที่จะลดอุณหภูมิลงจนกระทั่งถึงระดับที่สิ่งมีชีวิตพอจะอาศัยอยู่ได้ แต่เท่านั้นยังไม่พอนอกเหนือไปจากรอเวลาให้เย็นลงแล้วโลกยังต้องมีแร่ธาตุองค์ประกอบที่เหมาะสมอีกหลายอย่างจึงจะสามารถ**ปรุงชีวิต**ขึ้นมาได้"

(วิหารที่ว่างเปล่า, น. 139)

อาหารคือสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์เจริญเติบโต วงศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ได้แก่ รสชาติ ชนิดของอาหาร กรรมวิธีการประกอบอาหาร ผู้ปรุงอาหาร มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ อาหาร] สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตมีคุณสมบัติบางประการคล้ายกับอาหาร สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตของเรานั้นมีความหลากหลาย มีการปรุงแต่งเหมือนอาหาร อีกทั้งชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่เรากำหนดเองได้ว่าจะให้เป็นอย่างไร ดังพิจารณาได้จาก คำว่า *รสชาติ ปรุง*

ทั้งนี้ สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบ คือ "อาหาร" กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ "ชีวิต" ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
อาหาร	**ชีวิต**
รสชาติ	ประสบการณ์แปลกใหม่ในชีวิต
ปรุง	ออกแบบวิถีการดำเนินชีวิต
ผู้ทำ/ปรุงอาหาร	ผู้เป็นเจ้าของชีวิต

2. [ชีวิต คือ บทเพลง]

บทเพลงเป็นสิ่งที่ประกอบด้วยท่วงทำนอง เนื้อร้อง จังหวะลีลา และเสียงดนตรี เมื่อกล่าวถึงบทเพลงเราจะนึกถึงส่วนประกอบเหล่านี้ได้ชัดเจน มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ บทเพลง] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ "บทเพลง" ไปยัง "ชีวิต" สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตเป็นสิ่งที่มีท่วงทำนองและมีจังหวะคล้ายกับบทเพลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(3) "'ห้วงขณะแห่งความงาม' ในโลกของธรรมชาติ หากกลับรู้สึกถูกกระตุ้นเตือนให้นึกถึง**ท่วงทำนองแห่งชีวิต**"

(เพลงเอกภพ, น. 21)

(4) ใช่หรือไม่ว่า**ชีวิตเป็นดั่งโน้ตดนตรี ซึ่งลำพังตัวเองย่อมไม่อาจประกาศท่วงทำนองใด ต่อเมื่อค้นพบที่อยู่ในบทเพลงแล้ว** จึงได้รับมอบความหมายแห่ง

การดำรงอยู่และผ่านพ้น

(เพลงเอกภพ, น. 137)

(5) “เป็นเรื่องของ**จังหวะชีวิต**มากกว่า”

(เพลงเอกภพ, น. 196)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับเพลงหรือดนตรี พิจารณาได้จากคำว่า *ท่วงทำนอง โน้ตดนตรี จังหวะ* บทเพลงสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่าผู้เป็นเจ้าของชีวิตมักพบโอกาส เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตทั้งดีและร้าย ทั้งรวดเร็วและเนิบช้าเหมือนกับบทเพลง

จากตัวอย่างสามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “บทเพลง” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
บทเพลง	**ชีวิต**
โน้ตดนตรี/ ท่วงทำนอง	เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตทั้งดีและร้าย
จังหวะ	โอกาสต่าง ๆ ในชีวิต

3. [ชีวิต คือ มนุษย์]

มนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่มีความคิด มีเหตุผล มีอำนาจ และสามารถแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ เพื่อสื่อความคิดได้มากกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ มนุษย์] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “มนุษย์” ไปยัง “ชีวิต” สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่าชีวิตเป็นสิ่งที่สามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างมนุษย์ เช่น ฟัง คิด พูด เดิน วิ่ง ฯลฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(6) **“ชีวิตที่นั่งอยู่ในห้องทำงานมากกว่าหนึ่งปี** ทำให้ผมก้าวขึ้นรถเร็วสายนครศรีธรรมราชด้วยขาที่ไม่ค่อยจะมั่นคงนัก”

(ทางทากและสายน้ำเชี่ยว, น. 15)

(7) “ผมนึกถึงตัวเองเมื่อ**ถูกชีวิตเล่นตลกเอาไปแขวนไว้แถวต้นน้ำแควใหญ่เสียหลายเดือน** ไม่มีอะไรทำและไม่มีอะไรกิน”

(เร่ร่อนหาปลา, น. 19)

(8) “ภูเขาลูกแรกของผมเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนที่เกือบจะไม่มีที่ราบ มันเป็นมุมหนึ่งในภาคเหนือของประเทศลาวค่อนชิดไปทางชายแดนจีน และถ้าใครถาม

ผมว่าไปทำอะไรอยู่ที่นั่น ก็คงต้องตอบว่าไปรับใช้ชะตากรรม...ไป**เพราะชีวิตไม่อนุญาตให้มีทางเลือกเป็นอื่น"**

(เพลงเอกภพ, น. 28)

(9) "เมื่อ**ชีวิตผลักไส**ให้ผมต้องไปอยู่ในป่า"

(เดินป่าเสาะหาชีวิตจริง, น.74)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาได้ถ่ายโยงลักษณะบางประการของมนุษย์ที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่ามาใช้อธิบายชีวิตที่มีความเป็นรูปธรรมน้อยกว่า เพื่อให้เข้าใจความหมายของชีวิตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น พิจารณาได้จาก คำว่า *เล่นตลก เอาไปแขวน ไม่อนุญาต ผลักไส* ซึ่งล้วนเป็นกิริยาอาการของมนุษย์

จากตัวอย่าง สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ "มนุษย์" กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ "ชีวิต" ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
มนุษย์	**ชีวิต**
นั่งอยู่ในห้องทำงาน	พฤติกรรมจำเจในชีวิต
เล่นตลก	กระทำการใด ๆ ที่ไม่ชอบมาพากล
เอาไปแขวน	กักขัง คุมขัง ไม่อนุญาตให้มีอิสระ
ไม่อนุญาต	ไม่ได้รับอิสระ
ผลักไส	ทำให้ผู้เป็นเจ้าของชีวิตต้องออกจากสถานที่/สภาวะหนึ่งไปยังอีกสถานที่/สภาวะหนึ่ง

4. [ชีวิต คือ การแสดง]

การแสดง เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ลีลาประกอบการอธิบายเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้รับรู้ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงละคร การแสดงภาพยนตร์ มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การแสดง] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ "การแสดง" ไปยัง "ชีวิต" สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตคือการสวมบทบาทเป็นตัวละคร มีการแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึกและเรื่องราวต่าง ๆ ไปตามบทอันอาจมีดนตรีประกอบด้วย ดังตัวอย่าง

(10) **"มันเป็นลีลาชีวิตที่งดงามยิ่งนัก"**

(เพลงเอกภพ, น. 34)

(11) “**สุดท้ายก็เลยกลายเป็นฉากชีวิตที่ดึงดูดความสนใจของพวกเราได้มากไม่แพ้นักดนตรี**”

(เลียบเลาะชายคาโลก, น. 74)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการแสดง ดังพิจารณาได้จากคำว่า *ฉาก ลีลา นักดนตรี* เป็นมโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตที่หลากหลาย ทั้งสะท้อนว่าชีวิตเป็นศิลปะ และในขณะเดียวกันชีวิตก็ไม่ใช่ของเจ้าของชีวิตโดยสมบูรณ์ แต่ขึ้นอยู่กับบทที่ถูกเขียนขึ้น ทั้งยังต้องเป็นไปตามการกำกับของผู้กำกับเวทีและต้องสอดคล้องกับท่วงทำนองดนตรี

จากตัวอย่าง สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “การแสดง” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
การแสดง	**ชีวิต**
ลีลา	การดำเนินชีวิต
งดงาม	การดำเนินชีวิตที่ดีงาม/ความสำเร็จ
ฉาก	ภูมิหลังของเจ้าของชีวิต/ สถานการณ์ที่ผู้เป็นเจ้าของชีวิตต้องเผชิญ
นักดนตรี	บุคคล สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

5. [ชีวิต คือ การเดินทาง]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง] เป็นการนำประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ “การเดินทาง” มาอธิบาย “ชีวิต” ให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Lakoff, George and Mark Johnson (1999) ที่กล่าวถึงมโนอุปลักษณ์ A Purposeful Life Is A Journey [ชีวิตที่มีเป้าหมาย คือ การเดินทาง] โดยถ่ายโยงให้เห็นความหมายให้เห็น ดังนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
Journey	**Purposeful Life**
Traveler	Person Living A Life
Destinations	Life Goals
Itinerary	Life Plan

ดังตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์

A journey requires planning a route to your destinations.

Journeys may have obstacles, and you should try to anticipate them.

ถ้อยคำอุปลักษณ์ดังกล่าวสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตที่มีเป้าหมายว่า คือการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง ผู้เป็นเจ้าของชีวิตคือนักเดินทาง ต้องพบเจออุปสรรคเช่นเดียวกับการเผชิญสิ่งกัดขวางระห่างทาง มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง] เป็นอีกอุปลักษณ์สำคัญที่พบในบทบันทึกของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(12) **“ชีวิตกับการล่องแก่ง มีส่วนละม้ายคล้ายคลึงกัน** พลาดแต่ละครั้งล้วนมีราคาต้องจ่าย และถ้าผิดพลาดหนักหน่วงเกินไปบางที**การเดินทางอาจต้องสิ้นสุดลง**”

(ทางทากและสายน้ำเชี่ยว, น. 14)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทาง พิจารณาได้จากคำว่า *ล่องแก่ง เดินทาง* สะท้อนความคิดว่ามนุษย์เราเหมือนกับนักเดินทางที่พบอุปสรรคขวากหนามก่อนจะเดินไปสู่ปลายทางหรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ต้องใช้ระยะเวลา ซึ่งในระหว่างนั้นอาจจะต้องพบกับอุปสรรคหลากหลายรูปแบบเหมือนการล่องแก่งที่ต้องกับโขดหิน ชีวิตของบางคนอาจจะกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายและอันตราย เขาผู้นั้นจำต้องใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง เพราะถ้าหากพลาดพลั้งไปชีวิตของเขาอาจจะต้องจบลง บางครั้งเราอาจจะต้องค่อย ๆ เดิน ไปทีละก้าวอย่างระมัดระวัง จึงจะสามารถไปถึงจุดหมายได้

ทั้งนี้ สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “การเดินทาง” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
การเดินทาง	**ชีวิต**
ผู้เดินทาง/ผู้ประคองเรือ	ผู้เป็นเจ้าของชีวิต
ล่องแก่ง	เดินทางไปสู่เป้าหมายอย่างยากลำบาก
ความผิดพลาด (เรือล่ม)	การพบอุปสรรคแล้วไม่สามารถแก้ไขได้
การเดินทางสิ้นสุด	ความล้มเหลวในชีวิต

มโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตในวรรณกรรมประเภทบทบันทึกของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล เกิดจากรากเหง้าและเบ้าหลอมทางจิตวิญญาณของเขา ทำให้ผลงานของเขามีมุมมองและแนวคิดแบบอัตถิภาวะนิยม กล่าวคือ เป็นสิ่งที่สะท้อนความความคิดของ

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล มากกว่าสะท้อนมุมมองของคนทั่วไปในสังคมซึ่งการใช้ภาษาในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล สอดคล้องกับแนวคิดของเลคอฟฟ์และจอห์นสันที่กล่าวว่า การใช้ภาษาไม่ใช่เพียงเรื่องของการใช้คำเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผล

6. [ชีวิต คือ การแข่งขัน/กีฬา]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การแข่งขัน/กีฬา] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “การแข่งขัน/กีฬา” ไปยัง “ชีวิต” สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตมีความท้าทาย มีเพลี่ยงพล้ำ มีสมหวัง และมีคู่แข่งขัน ดังตัวอย่าง

(13) “ความแตกต่างระหว่างพวกเรากับภิญโญบางทีอาจจะมีไม่มากเท่าที่คิด **ดูผิวเผินคล้ายอิสระเสรี กระทั่งมีชีวิตที่ได้เปรียบ** แต่ตอนนี้ใช่หรือไม่ว่าเราเองก็กำลังหาทางจับรถไฟกลับกรุงเทพฯ ราวถูกสั่ง ใช่หรือไม่ว่าเราเองก็ตกเป็นเชลยของอะไรบางอย่าง”

(ทางทากและสายน้ำเชี่ยว, น. 66)

(14) “ในขณะที่**ชีวิตครึ่งหลังออกจะราบเรียบยิ่งขึ้น** ทว่าล่วงรุดไปอย่างรวดเร็ว”

(เพลงเอกภพ, น. 108-109)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการแข่งขัน/กีฬา พิจารณาได้จากคำว่า *ได้เปรียบ ครึ่งหลัง* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตคนเรามีการแข่งขันตลอดเวลา การอยู่ในสังคมที่มีแต่การแข่งขันเปรียบเสมือนการอยู่ในสนามแข่งกีฬา ซึ่งผู้ที่อยู่ร่วมกันในสนามนั้น ล้วนคือคู่แข่งที่คอยหาโอกาสเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และมีเป้าหมายคือชัยชนะเท่านั้น ในสนามแข่งจึงมีทั้งผู้ที่ได้เปรียบและเสียเปรียบ หากผู้ใดประมาทหรือไม่ทันระวังตัวก็อาจพลาดพลั้งจนทำให้เสียเปรียบคู่แข่งได้ ทั้งนี้การแข่งขันก็มีหลายแบบ บางสนามก็แข่งกันจนได้ผู้แพ้ผู้ชนะภายในรอบเดียว แต่สำหรับกีฬาบางประเภทที่ยากต่อการตัดสินก็จำเป็นต้องแข่งกันหลายรอบ มีครึ่งแรกและครึ่งหลัง มีการพักยกหลายครั้ง จนเหลือแค่ผู้ที่แข็งแกร่งที่สุด ซึ่งก็คือผู้ชนะการแข่งขันครั้งนั้นจึงจะจบลง การใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันก็เช่นกัน หากไม่กระตือรือร้นจริงจัง และไม่พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ เราก็อาจจะกลายเป็นผู้แพ้ในสนามแข่งนี้

จากตัวอย่าง สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “การแข่งขัน / กีฬา” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
การแข่งขัน/กีฬา	**ชีวิต**
นักกีฬา	ตัวเรา
คู่แข่ง	สิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิต
การได้เปรียบ	ได้รับโอกาส/ มีสภาพเหนือกว่า
การเสียเปรียบ	มีสภาพด้อยกว่า
แพ้	ความทุกข์ ความผิดหวัง
ชนะ	ความสุข ความสำเร็จ

7. [ชีวิต คือ การต่อสู้/การทำสงคราม]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การต่อสู้/การทำสงคราม] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “การต่อสู้/การทำสงคราม” ไปยัง “ชีวิต” ดังตัวอย่าง

(15) **“ผมกลับจากมาเลเซียมาด้วยความรันทดท้อในยกแรกของสมรภูมิชีวิต”**

(มหาวิทยาลัยชีวิต, น. 95)

(16) “**มันทำให้ผมชี้นำตัวเองด้วยอารมณ์แทนที่จะเป็นเหตุผล หรืออย่างดีที่สุดก็กำหนดยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยฟีลลิ่งล้วน ๆ จากนั้นค่อยไปหาเหตุผลเอาในระดับยุทธวิธี**”

(เพลงเอกภพ, น. 82)

(17) “แต่ตอนนี้ใช่หรือไม่ว่าเราเองก็กำลังหาทางจับรถไฟกลับกรุงเทพฯราวถูกสั่ง ใช่หรือไม่ว่า**เราเองก็ตกเป็นเชลยของอะไรบางอย่าง**”

(ทางทากและสายน้ำเชี่ยว, น. 66)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการทำสงคราม พิจารณาได้จากคำว่า *สมรภูมิ ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี เชลย* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า คนเราต้องต่อสู้กับอุปสรรคและปัญหาชีวิตมากมายเพื่อความอยู่รอดของตน เหมือนกับอยู่ในสมรภูมิรบ ที่จะประมาทไม่ได้แม้แต่วินาทีเดียว เพราะหากไม่ระมัดระวัง ก็อาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต และการทำสงครามนั้นก็ต้องมียุทธศาสตร์หรือยุทธวิธี มีการวางแผนอย่างรอบคอบจึงจะสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ได้ การดำเนินชีวิตก็เช่นกัน ต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า ไม่อย่างนั้นชีวิตอาจจะล้มเหลวและกลายเป็นผู้แพ้ในที่สุด

8. [ชีวิต คือ มหาวิทยาลัย]

มหาวิทยาลัย ตามความหมายพจนานุกรม คือ สถาบันอุดมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชา หรือหลายกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญา และประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ผู้สำเร็จการศึกษา มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ มหาวิทยาลัย] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยมาใช้อธิบาย “ชีวิต” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(18) “ผมใช้เวลาอยู่กับห้องเรียนมานานมาก **บัดนี้เทอมสุดท้ายของชีวิตมหาวิทยาลัยควรจะต้องมาถึงแล้วเพื่อว่าผมจะได้กลับไปเรียนต่อใน ‘มหาวิทยาลัยชีวิต’ อีกครั้งหนึ่ง”**

(เพลงเอกภพ, น. 123)

(19) **“บทเรียนชีวิตทำนองนี้ ผมได้มาค่อนข้างเร็ว”**

(มหาวิทยาลัยชีวิต, น. 39)

(20) “เธอว่ายน้ำไม่เป็น แต่ดวงตานั้นมิได้เปล่งประกายหวาดหวั่น เมื่อผมใช้แขนข้างหนึ่งประคองร่างเธอไว้ และใช้แขนที่เหลือพาเธอแหวกว่ายไปมาอยู่ในอ่างน้ำใส แก้มขาวแย้มยิ้มและกลายเป็นแดงระเรื่อด้วยการแตะแต้มของแสงตะวัน **บางสิ่งบางอย่างบอกผมว่าเธออยากเรียนรู้วิถีชีวิตเช่นนี้”**

(เร่ร่อนหาปลา, น. 131)

(21) **“ผมเคยเดินทอดแหที่นั่น เคยวางตะคัด ลงเบ็ด และเคยแม้กระทั่งเหม่อมองแก่งวังเพื่อค้นหาคำตอบของชีวิต”**

(เพลงเอกภพ, น.63)

(22) **“วันนี้เธอไม่ได้เดินทางไปมหาวิทยาลัยธรรมดา ๆ เหมือนเช่นที่ผ่านมา หากกำลังเดินทางไปยังมหาวิทยาลัยชีวิต ซึ่งเปิดสอนทุกสาขาวิชาอย่างปราศจากขอบเขตจำกัด”**

(เดินป่าเสาะหาชีวิตจริง, น. 45)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย พิจารณาได้จากคำว่า *มหาวิทยาลัย บทเรียน เรียนรู้ ค้นหาคำตอบ เปิดสอน สาขาวิชา เทอม* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่าชีวิตคือกระบวนการในการเพิ่มพูนสติปัญญาและประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษา โดย

มี “บางสิ่งบางอย่าง” เป็นเหมือนครูอาจารย์ผู้ให้บทเรียนหรือประสบการณ์ทั้งร้ายดี ให้นักเรียน นักศึกษาหรือผู้เป็นเจ้าของชีวิตได้เรียนรู้ โดยสามารถเลือกศึกษาค้นหาคำตอบได้จากตามสาขาวิชาที่เปิดสอนซึ่งหมายถึงเรื่องราว กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เป็นเจ้าของชีวิตสนใจ

จากตัวอย่าง สามารถอธิบายและแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “มหาวิทยาลัย” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
มหาวิทยาลัย	**ชีวิต**
ครู อาจารย์	บุคคล เหตุการณ์ สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบในชีวิต
เรียนรู้	ได้รับประสบการณ์
เทอม	ช่วงระยะเวลาหนึ่งของชีวิต
สาขาวิชา	เรื่องราว กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต
บทเรียน	ประสบการณ์ทั้งดีและร้าย
การหาคำตอบ	การหาข้อคิด แนวคิด ที่ได้รับจากประสบการณ์

9. [ชีวิต คือ รถไฟ]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ รถไฟ] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “รถไฟ” ไปยัง “ชีวิต” สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่าชีวิตคือยานพาหนะชนิดหนึ่งที่นำพาผู้เป็นเจ้าของชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(23) **“<u>รถไฟขบวนนั้น</u>เคลื่อนตัดความมืดและชีวิตที่หลับใหลอยู่<u>สองข้างทาง</u> ไปอย่างไม่สนใจไยดี มันเป็น<u>ขบวน</u>ชีวิตที่แยกออกมาต่างหาก <u>นำพานักท่องเที่ยวไปสู่ดินแดนในฝัน</u> คนโฉดสู่<u>ปลายทาง</u>แห่งกรรมชั่ว นักบุญสู่<u>ดินแดน</u>อันศักดิ์สิทธิ์** ผู้อ่อนแอสู่อ้อมแขนอันอบอุ่น และคนเหงาสู่พื้นที่แห่งการแสวงหา”

(เร่ร่อนหาปลา, น. 107)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการขึ้นรถไฟ พิจารณาได้จากคำว่า *รถไฟ เคลื่อน ขบวน นำพา นักท่องเที่ยว สองข้างทาง ปลายทาง ดินแดน* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตมนุษย์เหมือนรถไฟซึ่งเป็นพาหนะชนิดหนึ่งที่ต่อพ่วงกันเป็นขบวนยาว ผู้เป็นเจ้าของชีวิตซึ่งเปรียบ

ได้กับนักท่องเที่ยวต่างมีจุดหมายปลายทางหรือความมุ่งหมายแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกรรมดีและกรรมชั่วของนักเดินทางแต่ละคน

จากตัวอย่าง สามารถอธิบายและแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “รถไฟ” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
รถไฟ	**ชีวิต**
ขบวนรถไฟ	ชีวิตของคนหลาย ๆ คนที่มาอยู่รวมกัน
การแยกออกจากเส้นทางเดิม	การปฏิเสธสังคมที่ตนดำรงอยู่ในปัจจุบัน
นำพา/เคลื่อน	ดำเนินชีวิต
ปลายทาง/ดินแดนในฝัน	เป้าหมายในชีวิต
สองข้างทาง	เหตุการณ์ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

10. [ชีวิต คือ ทะเล]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ ทะเล] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “ทะเล” ไปยัง “ชีวิต” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(24) “ผมไม่แน่ใจนักว่า ตัวเองกำลังกลับมาทำงานในอุดมคติ ทำสิ่งที่เป็นคุณงามความดี หรือกลับมาเพราะ**ไม่กล้าที่จะออกไป<u>โต้คลื่นลมในทะเล</u>ชีวิต**”

(วิหารที่ว่างเปล่า, น. 231)

(25) “**หญิงสาวของผม<u>ว่ายน้ำ</u>ไม่เป็น** แต่เนื่องจากเธอไม่เคยแสดงอาการออกมาแม้แต่น้อย นอกจากผมแล้วจึงแทบไม่มีคนรู้ อันที่จริง**เธอก็เป็นเช่นนั้นมาตลอด ไม่ว่าจะอยู่เบื้องหน้า<u>สายน้ำเชี่ยว</u>หรืออยู่ท่ามกลาง<u>เกาะแก่ง</u>แห่งชีวิต**”

(*ทางทากและสายน้ำเชี่ยว, น.* 66)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้มากกว่าอย่าง “ทะเล” พิจารณาได้จากคำว่า *ว่ายน้ำ โต้คลื่นลม ทะเล เกาะแก่ง* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตมนุษย์เหมือนทะเลที่กว้างใหญ่ เวิ้งว้าง คาดเดาได้ยาก เพราะบางครั้งก็เรียบสงบ บางครั้งก็มีพายุกระหน่ำแรง ทำให้คลื่นในทะเลขึ้นลงอย่างไม่เป็นปกติ เหมือนชีวิตมนุษย์ที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์เลวร้าย นอกจากนี้ในทะเลยังมีเกาะแก่งมากมายที่เปรียบเหมือนอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต ให้ต้องพบเจออย่างไม่มีวันจบสิ้น

ทั้งนี้ สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “ทะเล” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
ทะเล	**ชีวิต**
นักเดินเรือ	ผู้เป็นเจ้าของชีวิต
คลื่นลม/เกาะแก่ง	อุปสรรค/ปัญหาในชีวิต
ว่ายน้ำ	เผชิญกับอุปสรรคปัญหา

11. [ชีวิต คือ พืช]

มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ พืช] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “พืช” ไปยัง “ชีวิต” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(26) “ณ ที่นี้**ชีวิตยัง<u>งอกงาม</u>**”

(มหาวิทยาลัยชีวิต, น. 19)

(27) “**ชีวิตผมถูก<u>ถอนราก</u>มาจากหมู่บ้าน**มากกว่าสองปีแล้ว”

(มาจากป่าชายเลน, น. 30)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้มากกว่าอย่าง “พืช” พิจารณาได้จากคำว่า *งอกงาม ถูกถอนราก* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตมนุษย์เหมือนพืชที่มีการเกิด การเจริญเติบโต และสามารถตายได้ หากพืชได้รับสารอาหารที่เพียงพอก็จะเจริญงอกงาม และให้ผลผลิตที่ดี แต่หากสารอาหารไม่เพียงพอพืชอาจจะแคระแกร็นหรือตายได้ เช่นเดียวกับชีวิตคนเราเมื่อเกิดมาแล้วก็ต้องดำเนินไป หากต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตจะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริง รู้จักแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ทั้งนี้ สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “พืช” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
พืช	**ชีวิต**
การเจริญเติบโต	การดำเนินชีวิตที่มีพัฒนาการ
การหยั่งราก	ความผูกพันกับผู้คน/สถานที่

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
ถูกถอนราก	ถูกตัดขาดจากสิ่งที่เคยมี/ที่ที่เคยอยู่
เจริญงอกงาม	การประสบความสำเร็จในชีวิต

12. [ชีวิต คือ เอกสาร]

เอกสารคือข้อมูลที่มีการเรียบเรียง และถูกจัดเก็บไว้ สามารถคัดลอก สำเนาได้ มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ เอกสาร] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของ “เอกสาร” ไปยัง “ชีวิต” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(28) **“สำเนาชีวิต”**

(มาจากป่าชายเลน, น. 26)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้มากกว่าโดยพิจารณาได้จากคำว่า *สำเนา* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตมนุษย์เหมือนเอกสารที่สามารถผลิตขึ้น รวมทั้งคัด หรือถ่ายซ้ำจากต้นแบบหรือต้นฉบับ

จากข้อความ สามารถแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “เอกสาร” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
เอกสาร	ชีวิต
สำเนา	รูปแบบชีวิตที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

13. [ชีวิต คือ พื้นที่ปิดล้อม/สิ่งบรรจุ]

พื้นที่ปิดล้อม ในที่นี้เป็นได้ทั้งภาชนะ สิ่งบรรจุ และพื้นที่ที่มีอาณาเขตล้อมรอบ เช่น ห้อง มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ พื้นที่ปิดล้อม] เป็นอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงคุณสมบัติของภาชนะ หรือห้อง ไปยัง “ชีวิต” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(29) “เรามักรู้สึกเสมอว่า**ชีวิตช่วงแรกล้วนเต็มไปด้วยความทุรกันดาร** อีกทั้งผ่านไปอย่างเชื่องช้า...”

(เพลงเอกภพ, น. 108)

(30) “น้ำกว้าง เรือใหญ่ แต่ผู้โดยสารมีเพียงสองคน **ดูไปแล้วยิ่งตอกย้ำ<u>ความว่างเปล่า</u>ของชีวิต**”

(เพลงเอกภพ, น. 182)

จากถ้อยคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาทำความเข้าใจชีวิตของมนุษย์ผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้มากกว่าอย่างภาชนะ หรือห้อง พิจารณาได้จากคำว่า *เต็มไปด้วยว่างเปล่า* สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ชีวิตมนุษย์เหมือนกับพื้นที่ปิดล้อม มีอาณาเขต หรือปริมาตร สามารถบรรจุ หรือนำเอาสิ่งต่าง ๆ ออกได้ ภาชนะที่ว่างเปล่าก็คือชีวิตที่ขาดความสมบูรณ์

จากตัวอย่าง สามารถอธิบายและแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างแบบเปรียบคือ “พื้นที่ปิดล้อม/สิ่งบรรจุ” กับสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “ชีวิต” ได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แบบเปรียบ (Source domain)	**สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)**
พื้นที่ปิดล้อม/สิ่งบรรจุ	ชีวิต
เต็มไปด้วย	(บางสิ่งบางอย่าง) มี เกิดอุบัติขึ้น
ความว่างเปล่า	ชีวิตขาด (บางสิ่งบางอย่าง)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ พบมโนอุปลักษณ์ชีวิตที่หลากหลาย ซึ่งมโนอุปลักษณ์บางประเภทเป็นมโนอุปลักษณ์ที่พบในงานวิจัยที่เกี่ยวกับมโนอุปลักษณ์ชีวิตในงานวิจัยอื่น เช่น งานวิจัยเรื่อง “On Linking Fragmenth of Discourse to the conceptual Metaphor LIFE IS A JOURNEY” พบมโนอุปลักษณ์ [LIFE IS A JOURNEY] ซึ่งเป็นมโนอุปลักษณ์ชีวิตที่สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเดินทาง (Ludmilla, 2006 cited in Phichitphongphao, 2010: 187) ส่วนมโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง] ของคนไทย ในหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิต สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินชีวิต เน้นการจัดการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต (Phichitphongphao, 2010: 187)

จากผลการวิจัยพบว่าเสกสรรค์ ประเสริฐกุล มีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตที่สะท้อนแนวคิดและมุมมองเกี่ยวกับชีวิตที่หลากหลาย มีทั้งมโนทัศน์ที่เหมือนกับงานวิจัยอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น และมโนทัศน์อื่น ๆ ส่วนมโนทัศน์ที่โดดเด่นและพบมากในบทบันทึกชีวิตของ

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล คือมโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง] นั้นสะท้อนเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินชีวิตซึ่งสอดคล้องกับมโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง]

จากการศึกษาวรรณกรรมประเภทบทบันทึกของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล พบว่า เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ได้นำประสบการณ์จากชีวิตที่ต้องร่อนเร่ไปในที่ต่าง ๆ เช่น ชีวิตการเป็นนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ชีวิตที่ต้องร่อนเร่พเนจรในป่า ชีวิตการเป็นนักปฏิวัติ ชีวิตการเป็นคอมมิวนิสต์ ฯลฯ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เสกสรรค์ ประเสริฐกุล นำมาใช้นี้ล้วนเป็นประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล จึงทำให้มโนอุปลักษณ์ที่พบในผลงานของ เสกสรรค์ นั้นสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตในลักษณะของการเดินทางมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่า มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง] เป็นมโนอุปลักษณ์ที่มีความเป็นสากลนิยมใช้ในการอธิบายความหมายของชีวิตของผู้ใช้ภาษาในทุกสังคม

ผู้วิจัยพบว่ามโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตที่นำมาใช้เปรียบเทียบนั้นเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเลคอฟฟ์และจอห์นสันที่กล่าวว่า การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันอยู่ในแบบของการเปรียบเทียบเป็นอุปลักษณ์ โดยอุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการใช้คำเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผล (lakoff & Johnson, 1980 cited in Ramma-at, Kornkanok, 2013)

วรรณกรรมของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล มีลักษณะที่แตกต่างจากผลงานวรรณกรรมของผู้อื่น ทั้งนี้เกิดจากการที่เสกสรรค์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การใช้ชีวิตอย่างโชกโชน ดังเห็นได้จากการเป็นผู้นำนักศึกษาในการปฏิวัติเมื่อครั้ง 14 ตุลาคม 2516 การเข้าร่วมพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย การใช้ชีวิตพเนจรไปในป่าเขา การไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ และชีวิตการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ส่งผลให้เสกสรรค์เป็นผู้มีความคิดที่ลุ่มลึก พิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างรอบด้าน และมีมุมมองเกี่ยวกับชีวิตที่แตกต่างจากผู้อื่น

มโนอุปลักษณ์ชีวิตที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบทบันทึกของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล บางมโนทัศน์เป็นมโนอุปลักษณ์ที่ไม่ปรากฏใช้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่สามารถเป็นตัวแทนมโนอุปลักษณ์ของผู้ใช้ภาษาในสังคมไทยได้ เนื่องจากมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์การใช้ชีวิตที่โชกโชนและหนักหน่วงมากกว่าผู้ใช้ภาษาทั่วไปดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ที่สะท้อนผ่านถ้อยคำในผลงานวรรณกรรมนั้น มีความ

ลึกซึ้งและทำความเข้าใจได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษาทั่วไปกับเสกสรรค์ ประเสริฐกุล แตกต่างกัน ทำให้บางครั้งกลายเป็นอุปสรรค์ในการทำความเข้าใจความหมายอย่างเสกสรรค์ ประเสริฐกุล

สรุปได้ว่า มโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตในวรรณกรรมประเภทบทบันทึก เกิดจากรากเหง้าและเบ้าหลอมทางจิตวิญญาณของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ทำให้ผลงานของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล มีมุมมองและแนวคิดแบบอัตถิภาวะนิยม กล่าวคือ เป็นสิ่งที่สะท้อนความความคิดของ เสกสรรค์ มากกว่าสะท้อนมุมมองของคนทั่วไปในสังคม

Reference

But-udom, A. (2009). ***Kan sueksa priapthiap naeo khit rueng seriphap nai thatsana khong Seksan Prasoetkun kap Jean-Paul Sartre.*** (in Thai) [Comparative Study of the Concept of Freedom from the Perspectives of Seksan Prasertkul and Jean-Paul Sartre]. Master's Thesis (Philosophy), Faculty of Arts, Chiang Mai University,

Detpalakull, T. (2002). ***Kan wikhro rueng san khong Seksan Prasoetkun.*** (in Thai) [An Analysis of Seksan Prasertkun's Short Stories]. Master's Thesis (Thai), Department of Thai, Faculty of Social Sciences and Humanities, Prince of Songkla University.

Dittakit, A., Burapacheep, T. (2012). ***Uppalak choeng manothat nai bot phleng khwam rak thi praphan doi Nitiphong Honak.*** (in Thai) [Conceptual metaphor in the Love Songs Composed by Nitipong Hornak]. Proceedings of 50th Kasetsart University Annual Conference: Education, Economics and Business Administration, Humanities and Social Sciences.

Eakapont, T. (2015). ***Uppalak khwam thuk nai phasa Thai.*** (in Thai) [Metaphors on Suffering in Thai Language]. Department of Thai, Faculty of Social Sciences and Humanities, Khonkaen University.

Kitbumrung, L. (2004). ***Manut nai khwam khit khong Seksan Prasoetkun.*** (in Thai) [Human in Seksan Prasoetkun's Thought. Master's Thesis (Philosophy), Faculty of Arts, Chiang Mai University.

Klinnamhom, R. (2013). *Uppalak kwamsuk nai blok Thai.* (in Thai) [Conceptual Metaphor of Happiness in Thai blogs]. **Journal of Institute of Culture and Arts**, 14(28): 132.

Lakoff, G., and Mark J. (1999). **Philosophy In The Flesh The Embodied Mind And Its Challenge To Western Thought**. New York: Basic Book, A Member of the Perseus Books Group.

_____. (2003). **Metaphors we live by.** Chicago: The University of Chicago Press.

Obpaet, P. (2009). ***Uppalak kiaw kap chiwit nai nangsue thamma.*** (in Thai) [Metaphors About Life in Dharma Books]. Master's Thesis (Thai), Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

Panpothong, N. (2013). ***Wathakam wikhro choeng wiphak tam naeo phasa sat: naeo khit lae kan nam ma sueksa wathakam nai phasa Thai.*** (in Thai) [Linguistically-Oriented Critical Discourse Analysis : Concepts and Their Application to Discourses in Thai]. Bangkok: Project of Academic Work Publication, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

Pattarakup, Y. (2010). ***Uppalakkhwam tai nai nangsue thamma.*** (in Thai) [Death Metaphors in Dharma Books]. Master's Thesis (Thai), Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

Phichitphongphao, S. (2010). ***Mano uppalak chiwit thi sathon phan thoi kham uppalak nai nangsue naenam kan damrong chiwit.*** (in Thai) [Life Metaphor in How-to Books : A Study of the Relation between Language and Concepts]. Master's Thesis (Thai), Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

Phonpradapphet, P. (2017). *Uppalak sadaeng arom nai phasa Thai.* (in Thai) [Emotion Metaphors in Thai]. **Journal of Wiwitwannasan.** 1(1): 63-85.

Prasoetkun, S. (1984). ***Ma chak pa chai len.*** (in Thai) [From the Mangrove Forest]. Bangkok: Thianwan.

_____. (1988). ***Phleng nam rabam mek.*** (in Thai) [Music of Water and Dancing Cloud]. Bangkok: Thianwan.

_____. (1996). ***Reron ha pla.*** (in Thai) [Roaming for Fish]. (5th Edition). Bangkok: Samanchon

_____. (1997). ***Thang thak lae sai nam chiao***. (in Thai) [Slug Trail and Rapid Stream]. (2nd Edition). Bangkok: Samanchon.

_____. (2006a). ***Phleng ekkaphop.*** (in Thai) [Music of the Universe]. (5th Edition). Bangkok: Samanchon

_____. (2006b). ***Liap lo chai kha lok***. (in Thai) [Walk Along the Edge of the Planet]. (3rd Edition). Bangkok: Samanchon

_____. (2010). ***Wihan thi wang plao.*** (in Thai) [The Castle of Emptiness]. (3rd Edition.) Bangkok: Samanchon.

_____. (2011a). ***Mahawitthayalai chiwit.*** (in Thai) [Life University]. (12th Edition). Bangkok: Samanchon.

_____. (2011b). ***Doen pa so ha chiwit ching.*** (in Thai) [Roam about the Forest to Find the Real Life]. (12th Edition). Bangkok: Samanchon.

Ramma-at, K. (2013). ***Kan priapthiap uppalak khwam rak nai phleng Thai lukthung kap phleng Thai sakon.*** (in Thai). [A Comparative Study of Love Metaphors in Thai Folk Songs and Thai Pop Songs]. Master's Thesis (Educational Linguistics), Graduate School, Srinakharinwirot University.

Sathitdetkunchorn, P. (2008). ***Kan sueksa krabuankan thang khwam mai khong uppalak chak inthoenet nai phasa Thai.*** (in Thai)

[Study of Processes of Metaphor in Thai Internet Websites]. Master's Thesis (Linguistics for Communication), Faculty of Liberal Arts, Thammasat University.

Sisala, S. (2005). ***Kan wikhro bot khwam khong Seksan Prasoetkun.*** (in Thai) [An Analytical Study of Seksan Prasertkul's Articles]. Master's Thesis (Thai Studies), Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University.

Tawichai, S. (2006). ***Uppalak choeng manothat sadaeng arom krot nai phasa Thai.*** (in Thai) [Conceptual Metaphors of Anger in Thai]. Master's Thesis, Department of Thai Graduate School, Silpakorn University.

Triwiset, B. (2017). *Phalang amnat thang phasa chak wathakam khong Seksan Prasoetkun.* (in Thai) [Language Power to Create Authority Power in Seksan Prasoetkun's Discourse]. **Journal of Wiwitwannasan.** 1(1): 11-38.

Wongsri, K. (2004). ***Khruea khai khwam mai khong kham wa "ok".*** (in Thai) [A Semantic Network of /?ook/ 'OUT' in Thai : A Cognitive Semantic Study]. Master's Thesis (Linguistics), Faculty of Arts, Chulalongkorn University.